

Detta avsnitt handlar om fyrverkerier, dess faror och konsekvenser. Vi belyser framförallt att det är förbjudet att köpa eller använda fyrverkerier om man är under 18 år samt att smällare är helt förbjudna.

Kunskapsmål

Efter att ha gått igenom avsnittet ska eleverna:

- Veta att det är förbjudet för personer under 18 år att köpa eller använda fyrverkerier.
- Veta att smällare är helt förbjudna, både att sälja och använda.
- Känna till vilka konsekvenser fyrverkerier och hemmagjorda bomber kan ge.

Diskutera i klassen

- Vad är det tjusningen med fyrverkerier?
- Varför tror du att så många skadas trots att de känner till riskerna med fyrverkerier och hemmagjorda bomber?
- Är det bra att åldersgränsen för inköp och användande av fyrverkerier höjdes från 15 till 18 år?

Har du koll? Fyrverkerier

- Varför tror du att åldersgränsen höjdes?
- Varför tror du att det finns en åldersgräns för inköp och användande av fyrverkerier?
- Varför tror du att det är förbjudet med hemmagjorda bomber?
- Varför tror du att det är förbjudet med smällare?
- Hur tycker du man skall informera ungdomar så att de håller sig till lagen?
- Hur påverkas du av dina kompisar och grupptricket?
- Kan man säga nej till kompisar om de vill skjuta fyrverkerier men man själv inte vill det?
- Har de som säljer fyrverkeripjäser något ansvar när det gäller åldersgränsen?
- Vad tycker du om att föräldrar och andra vuxna langar fyrverkerier till barn och unga?
- Hur tror du det känns att ha mist synen på ena ögat eller blivit helt blind?
- Vad kan nedsatt syn eller blindhet få för konsekvenser vid val av jobb i framtiden?
- Om du har mist två fingrar eller hand – hur skulle det kunna påverka dina framtidsplaner?
- Är det värt risken att få men för livet eller rent av att dö, för att få skjuta fyrverkerier?
- Tycker alla om fyrverkerier?
- Finns det de som far illa av fyrverkerier och i så fall vilka då?

Övning i klassen

"Heta stolen"

Eleverna sitter på varsin stol i en ring. En stol är tom. Ledaren läser upp påståenden och om de **inte** instämmer i påståendet ska de resa sig och sätta sig på en annan stol. Genom att sitta kvar markerar eleven att den **instämmer** i påståendet.

Vid varje påstående kan ledaren låta några motivera varför de flyttade respektive satt kvar. Det är tillåtet att flytta sig om man ändrar sig. Övningen kräver ett visst tempo så undvik långa diskussioner.

- Alla vet att man inte får köpa fyrverkerier förrän man har fyllt 18 år.
- Det är bra att det finns en åldersgräns för köp och användning av fyrverkerier.
- Att skjuta fyrverkerier är inte så farligt.
- Hemmagjorda bomber är spännande.
- Det är helt okej att föräldrar köper fyrverkerier till sina barn.
- Det är helt okej att äldre ungdomar langar fyrverkerier till yngre.
- De flesta av mina kompisar använder fyrverkerier.
- Djur far illa av smällandet.
- Jag är så försiktig när jag använder fyrverkerier så jag kommer inte skada mig.

Autentiska berättelser

Använd de nedanstående skildringarna som diskussionsunderlag i klassen angående vilka konsekvenser ovarsamhet med fyrverkerier och egen tillverkning av bomber kan få samt vilka faror som finns kopplat till fyrverkerier och hemmagjorda bomber. (Skildringarna finns även angivna i elevmaterialet.)

1. Skadades av hemmagjord bomb

Några tonårskillar hade tillverkat en hemmagjord bomb. De satte ned den i snön, tände på och ställde sig lite längre bort.

Smällen ledde till att bomben flög iväg och träffade en av killarna i ansiktet som fick omfattande skador i och omkring munnen.

Det kunde dock ha slutat mycket värre. Den kunde ha träffat högre och förstört synen.

2. Fyrverkeripjäs var nära att orsaka villabrand

Ett radhus var nära att antändas av en fyrverkeripjäs på nyårsafton. Fyrverkeripjäsen for in i en buske tätt intill husfasaden. Busken började brinna och lågorna höll på att få fäste i husfasaden. En granne upptäckte detta och släckte med en trädgårdssläng. Detta hade kunnat bli mycket värre skador om man inte hade upptäckt detta i tid.

3. Skadades av fyrverkeripjäs

Några tonårskillar skulle fira nyår i en sommarstuga. Festen var lyckad och stämningen var hög. Vid tolvslaget var det dags för fyrverkerierna. Fyrverkeripjäserna låg i en sportbag och bagen ställde man på marken. De hjälptes åt att skjuta iväg några raketer. Helt plötsligt landar en brinnande raket i sportbagen. Alla fyrverkeripjäserna i väskan exploderade. Pojken som stod närmast brände sig i ansiktet. Han fick ögonfransar, ögonbryn och luggen avsvedd. Det hela gick på en bråkdel av en sekund. Pojken insåg att han hade haft en otrolig tur. Det kunde ha slutat mycket värre.

4. Fyrverkeripjäs på villovägar

En stor "tårta" med flera blixtbomber avfyrades ute i trädgården. Efter fyra krevader valte tårtan och den femte blixtbomben for in genom ett fönster i grannhuset. När den krevade antändes en sängmadrass, heltäckningsmattor, väggar och tak. När räddningstjänsten kom på plats hade branden spridit sig till intilliggande sovrum. Villan räddades från totalbrand men det krävdes stora saneringsarbeten på ovanvåningen. Som tur var skadades ingen människa.

5. Dödades av fyrverkeripjäs

Ett gäng kompisar samlades en kväll för att fyra av fyrverkerier. Några av dem tände på fyrverkeripjäsen och sprang sedan tillbaka till de andra som stod lite längre bort. Ingenting hände och efter att ha väntat en stund gick en av killarna tillbaka och lyfte på locket till fyrverkeriartikeln. Den exploderade rakt i hans ansikte. Han dog.

Fördjupningsuppgift – enskilt eller i grupp

Låt eleverna söka efter artiklar som handlar om olyckor med fyrverkerier, exempelvis på Internet, i tidningar etc.

Låt dem presentera sina resultat på ett valfritt sätt.

Mer fakta och filmtips

För mer information om fyrverkerier besök gärna www.dinsakerhet.se/sakrare-hemma/farliga-amnen-hemma1/regler-for-att-skjuta-fyrverkerier/ där det också finns tillgång till filmer. Tipsa gärna föräldrar om MSB:s information om fyrverkerier.